Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 11 czerwca 2020 r.*

Odwołanie – Służba publiczna – Konkurs otwarty – Niedopuszczenie do egzaminów – Możliwość uzupełnienia przed sądem uzasadnienia decyzji o niedopuszczeniu do egzaminów przez administrację – Przesłanki – Wyjątkowe przypadki – Pojęcie „braku uzasadnienia”

W sprawie C-114/19 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione w dniu 8 lutego 2019 r.,

Komisja Europejska, którą reprezentują B. Mongin oraz G. Gattinara, w charakterze pełnomocników,

strona skarżąca,

w której drugą stroną postępowania jest:

Danilo Di Bernardo, zamieszkały w Brukseli (Belgia), którego reprezentują adwokaci S. Orlandi i T. Martin,

strona skarżąca w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: J.C. Bonichot (sprawozdawca), prezes izby, M. Safjan, L. Bay Larsen, C. Toader i N. Jääskinen, sędziowie,

rzecznik generalny: P. Pikamäe,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 22 stycznia 2020 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 W swoim odwołaniu Komisja Europejska wnosi o uchylenie wyroku Sądu Unii Europejskiej z dnia 29 listopada 2018 r., Di Bernardo/Komisja (T-811/16, niepublikowanego, zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem”, EU:T:2018:859), na mocy którego stwierdzona została nieważność decyzji komisji

* Język postępowania: francuski.

konkursowej konkursu otwartego EPSO/AST-SC/03/15 z dnia 10 sierpnia 2016 r. o niewpisaniu Danila Di Bernarda na listę rezerwy kadrowej w celu zatrudnienia pracowników sekretariatu/pracowników biurowych w grupie zaszeregowania SC 1 w dziedzinie wsparcia finansowego (zwanej dalej „sporną decyzją").

Okoliczności powstania sporu i sporna decyzja

2 W 2015 r. zorganizowano konkurs otwarty EPSO/AST-SC/03/15 w celu utworzenia list rezerwy kadrowej w celu zatrudnienia „pracowników sekretariatu/pracowników biurowych (SC 1 i SC 2)" w trzech dziedzinach, między innymi w dziedzinie wsparcia finansowego.

3 Poza pomyślnym przejściem egzaminów konkursowych pkt 2 załącznika II do ogłoszenia o konkursie, dotyczącego tego konkursu otwartego (zwanego „ogłoszeniem o konkursie") w dziedzinie wsparcia finansowego określał następujące wymagania: „wykształcenie średnie, potwierdzone świadectwem ukończenia nauki uprawniającym do podjęcia nauki na poziomie pomaturalnym, oraz co najmniej trzyletnie doświadczenie zawodowe odpowiadające w dużym stopniu charakterowi przyszłych obowiązków, nabyte po uzyskaniu świadectwa".

4 Tytuł VI ogłoszenia o konkursie przewidywał, że warunki te zostaną zweryfikowane przez komisję konkursową po uzyskaniu wyników oceny zintegrowanej na podstawie dokumentów dołączonych przez kandydatów do ich zgłoszenia elektronicznego.

5 Danilo Di Bernardo zgłosił się do rozpatrywanego konkursu otwartego w dziedzinie wsparcia finansowego i w związku z tym przedłożył dokumenty potwierdzające jego kwalifikacje i doświadczenie zawodowe oraz wziął udział w testach wstępnych i egzaminach oceny zintegrowanej, przewidzianych w ogłoszeniu o konkursie.

6 Wiadomością przesłaną pocztą elektroniczną z dnia 14 września 2015 r. Europejski Urząd Doboru Kadr (zwany dalej „EPSO") poinformował D. Di Bernarda, że komisja konkursowa rozpatrywanego konkursu otwartego pragnie otrzymać więcej informacji dotyczących doświadczenia zawodowego, o których wspomniał w pozycjach 2, 5 i 6 swojego zgłoszenia. W szczególności komisja konkursowa chciała uzyskać dokumenty podpisane przez poprzednich pracodawców, opisujące w szczegółowy sposób obowiązki wykonywane w trakcie tych doświadczeń zawodowych, jak również kopie umów o pracę, wskazujące wyraźnie daty rozpoczęcia i zakończenia tych umów.

7 Wiadomością elektroniczną z dnia 15 września 2015 r. D. Di Bernardo wysłał dodatkowe dokumenty dotyczące pozycji 2, 5 i 6 swojego zgłoszenia.

8 W wiadomości elektronicznej z dnia 17 września 2015 r. EPSO odpowiedziało D. Di Bernardowi, że komisja konkursowa rozpatrywanego konkursu otwartego „prosi o przesłanie szczegółowego opisu zadań, podpisanego przez pracodawcę, w odniesieniu do pozycji 2, 5 i 6".

9 Wiadomością elektroniczną z dnia 18 września 2015 r. D. Di Bernardo poinformował, że nie dysponuje takimi opisami w odniesieniu do pozycji 5 i 6 zgłoszenia. Wyjaśnił, że włoska spółka, która go zatrudniała, została rozwiązana i dlatego nie jest w stanie dostarczyć tych dokumentów. Przedstawił wówczas kopię włoskich układów zbiorowych pracy, obejmujących oficjalny opis obowiązków związanych z różnymi umowami o pracę, w tym z jego umową, oraz dwa pisma tejże spółki włoskiej i umowę o pracę ze wspomnianą spółką.

10 W kolejnej wiadomości elektronicznej z dnia 18 września 2015 r. D. Di Bernardo przekazał EPSO szczegółowy opis obowiązków dotyczących doświadczenia zawodowego wskazanego w pozycji 2 jego zgłoszenia.

11 W piśmie z dnia 27 października 2015 r. EPSO poinformowało D. Di Bernarda o swojej decyzji nieumieszczenia go na liście laureatów rozpatrywanego konkursu otwartego z uwagi na to, że wyszczególnione w pozycjach 1–7 jego zgłoszenia doświadczenie zawodowe, które miało odpowiadać w dużym stopniu charakterowi obowiązków w dziedzinie wsparcia finansowego, tak jak przewiduje pkt 2 załącznika II do ogłoszenia o konkursie, nie wynosiło co najmniej trzech lat.

12 Wiadomością elektroniczną z dnia 4 listopada 2015 r. D. Di Bernardo złożył wniosek o ponowne rozpatrzenie decyzji komisji konkursowej rozpatrywanego konkursu otwartego.

13 W spornej decyzji komisja konkursowa poinformowała D. Di Bernarda, że po ponownym rozpatrzeniu sprawy podtrzymała decyzję, o której powiadomiono go pismem z dnia 27 października 2015 r. Wskazała, że przed rozpoczęciem prac zdefiniowała kryteria wyboru, pozwalające ocenić, czy kwalifikacje i doświadczenie zawodowe kandydatów odpowiadały kompetencjom wymaganym na obsadzanych stanowiskach. Komisja konkursowa wyjaśniła D. Di Bernardowi, że „po zbadaniu dokumentów przedstawionych w celu udokumentowania [jego] doświadczenia zawodowego, o którym mowa w pozycjach 2, 5 i 6 [jego] zgłoszenia, doszła do wniosku, że dokumenty te nie potwierdzają, iż [jego] doświadczenie zawodowe odpowiadało w dużym stopniu charakterowi obowiązków, jak wymaga tego ogłoszenie o konkursie".

Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok

14 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 18 listopada 2016 r. D. Di Bernardo wniósł skargę, żądając stwierdzenia nieważności spornej decyzji i naprawienia szkody.

15 W zaskarżonym wyroku Sąd uwzględnił zarzut dotyczący naruszenia obowiązku uzasadnienia, stwierdził nieważność spornej decyzji i oddalił skargę w pozostałym zakresie.

Żądania stron przed Trybunałem

16 W swoim odwołaniu Komisja zwraca się do Trybunału o uchylenie zaskarżonego wyroku, przekazanie sprawy Sądowi do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcie o kosztach postępowania w pierwszej instancji i postępowania odwoławczego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

17 Danilo Di Bernardo wnosi o oddalenie odwołania i obciążenie Komisji kosztami postępowania.

W przedmiocie odwołania

18 Komisja opiera swoje odwołanie na dwóch zarzutach.

W przedmiocie zarzutu pierwszego

Argumentacja stron

19 W zarzucie pierwszym Komisja powołuje się na naruszenie prawa, którego miał dopuścić się Sąd w pkt 41–53 zaskarżonego wyroku, przy określaniu zakresu obowiązku uzasadnienia przez komisję konkursową rozpatrywanego konkursu otwartego. Sąd nie uwzględnił dostatecznie kontekstu prawnego i faktycznego spornej decyzji, podczas gdy wystarczający charakter uzasadnienia należy oceniać w świetle kontekstu danej decyzji, a nie tylko jej brzmienia (wyrok z dnia 14 lutego 1990 r., Delacre i in./Komisja, C-350/88, EU:C:1990:71, pkt 16). Zarzut ten dzieli się na siedem części.

20 W pierwszej kolejności, poinformowanie o kryteriach wyboru nie ma takiego znaczenia, jakie Sąd nadał im w świetle obowiązku uzasadnienia w pkt 41, 45 i 50 zaskarżonego wyroku, co potwierdza fakt, że D. Di Bernardo nigdy nie próbował zapoznać się z tymi kryteriami.

21 W drugiej kolejności, zdaniem Komisji okoliczność, że komisja konkursowa rozpatrywanego konkursu otwartego wymieniła w spornej decyzji jedynie dokumenty potwierdzające doświadczenie zawodowe D. Di Bernarda odpowiadające pozycjom 2, 5 i 6 jego zgłoszenia, w żaden sposób nie „sugeruje" – wbrew temu, co Sąd orzekł w pkt 43 zaskarżonego wyroku – że komisja konkursowa uznała za odpowiednie doświadczenie zawodowe, o którym zainteresowany wspominał w innych pozycjach tego zgłoszenia. Przeciwnie, odrzucenie kandydatury D. Di Bernarda oznacza, że komisja konkursowa uznała, po zbadaniu całego doświadczenia zawodowego, wymienionego w siedmiu pozycjach jego zgłoszenia, iż nie spełniał on warunku posiadania odpowiedniego, co najmniej 36-miesięcznego doświadczenia zawodowego.

22 W trzeciej kolejności, w pkt 48 zaskarżonego wyroku Sąd niesłusznie stwierdził, że złożony przez D. Di Bernarda wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy świadczył o tym, że nie znał on powodów, dla których jego doświadczenie zawodowe uznano za niewystarczające.

23 W czwartej kolejności, Sąd błędnie orzekł w pkt 46 i 47 zaskarżonego wyroku, że Komisja nie mogła powołać się na orzecznictwo, zgodnie z którym w przypadku konkursów z dużą liczbą uczestników komisja konkursowa jest uprawniona do uzasadnienia odmowy dokonania oceny w sposób pobieżny.

24 W piątej kolejności, w przeciwieństwie do tego, co stwierdził Sąd w pkt 50 zaskarżonego wyroku, komisja konkursowa nie może być zobowiązana do ujawnienia kryteriów wyboru dotyczących dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji, w przypadku gdy nie wpłynie do niej żaden wniosek w tym zakresie, gdyż w przeciwnym razie naruszałoby to tajność prac komisji konkursowej, zapisanej w art. 6 załącznika III do Regulaminu pracowniczego urzędników Unii Europejskiej.

25 W szóstej kolejności, przyjęcie, jak uczynił to Sąd w pkt 49–51 zaskarżonego wyroku, że wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, sporządzony bez żadnego uściślenia, taki jak złożony przez D. Di Bernarda, zobowiązuje komisję konkursową do udzielenia szczegółowych wyjaśnień w odniesieniu do każdej pozycji, prowadziłoby do przeniesienia na komisję konkursową ciężaru dowodu istnienia doświadczenia zawodowego wymaganego w ogłoszeniu o konkursie. Tymczasem ów ciężar dowodu spoczywa na kandydatach, jak wynika z ogłoszenia o konkursie, w którym wskazano, że „EPSO weryfikuje umieszczone przez kandydatów w zgłoszeniach elektronicznych dane […] na podstawie dokumentów dostarczonych przez kandydata".

26 W siódmej kolejności Sąd pomylił w pkt 53–55 zaskarżonego wyroku wymóg uzasadnienia z zasadnością uzasadnienia, która dotyczy materialnej zgodności z prawem spornej decyzji. Komisja dostrzega oznakę tej pomyłki w okoliczności, że w pkt 53 tego wyroku Sąd stwierdził, iż kryteria wyboru były niezbędne do oceny, czy przy analizie doświadczenia zawodowego komisja konkursowa rozpatrywanego konkursu otwartego nie „przekroczyła granic przysługującego jej uznania". Podobnie Komisja uważa, że wskazuje na to okoliczność, iż w pkt 54 i 55 zaskarżonego wyroku Sąd orzekł, że sporna decyzja była niewystarczająco uzasadniona nie dlatego, że nie pozwalała kandydatowi na zapoznanie się z powodami jego wykluczenia, lecz dlatego, że uniemożliwiała mu podniesienie innych zarzutów co do zgodności z prawem tej decyzji.

27 Danilo Di Bernardo uważa, że cała argumentacja przedstawiona na poparcie zarzutu pierwszego jest bezzasadna.

Ocena Trybunału

28 W zarzucie pierwszym Komisja podnosi, że ocena uzasadnienia spornej decyzji, dokonana została przez Sąd w pkt 41–53 zaskarżonego wyroku z licznymi naruszeniami prawa.

29 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem uzasadnienie aktów wydawanych przez instytucje Unii Europejskiej, jakiego wymaga art. 296 TFUE, powinno być dostosowane do charakteru danego aktu i przedstawiać w sposób jasny i jednoznaczny tok rozumowania instytucji, która wydała akt, tak aby umożliwić zainteresowanym zaznajomienie się z podstawą rozstrzygnięcia, a właściwemu sądowi dokonanie jego kontroli. Wymóg uzasadnienia należy oceniać w świetle okoliczności danego przypadku, w szczególności treści aktu, charakteru podniesionych argumentów, a także interesu, jaki w uzyskaniu wyjaśnień mogą mieć adresaci aktu lub inne osoby, których dotyczy on bezpośrednio i indywidualnie. Nie jest wymagane, aby uzasadnienie wyszczególniało wszystkie istotne okoliczności faktyczne i prawne, ponieważ ocena, czy uzasadnienie aktu spełnia wymogi art. 296 TFUE, winna nie tylko opierać się na jego brzmieniu, ale także uwzględniać okoliczności jego wydania, jak również całość przepisów prawa regulujących daną dziedzinę (wyrok z dnia 10 marca 2016 r., HeidelbergCement/Komisja, C-247/14 P, EU:C:2016:149, pkt 16 i przytoczone tam orzecznictwo).

30 W części czwartej zarzutu pierwszego, którą należy zbadać w pierwszej kolejności, Komisja utrzymuje, że Sąd błędnie orzekł w pkt 46 i 47 zaskarżonego wyroku, iż nie może ona powoływać się na orzecznictwo Trybunału, zgodnie z którym w przypadku konkursów z udziałem dużej liczby kandydatów komisja konkursowa jest uprawniona do zwięzłego uzasadnienia odmowy wyboru kandydata.

31 Należy przypomnieć w tym względzie utrwalone orzecznictwo Trybunału, zgodnie z którym w celu uwzględnienia praktycznych trudności, jakie występują w konkursie z dużą liczbą uczestników, komisja konkursowa może na początku przekazać kandydatom jedynie kryteria i wynik wyboru, pod warunkiem, że następnie udzieli indywidualnych wyjaśnień tym kandydatom, którzy wyraźnie się o to zwrócą (wyroki: z dnia 26 listopada 1981 r., Michel/Parlament, 195/80, EU:C:1981:284, pkt 27; z dnia 9 czerwca 1983 r., Verzyck/Komisja, 225/82, EU:C:1983:165, pkt 16; z dnia 8 marca 1988 r., Sergio i in./Komisja, 64/86, od 71/86 do 73/86 i 78/86, EU:C:1988:119, pkt 50; a także z dnia 28 lutego 1989 r., Basch i in./Komisja, 100/87, 146/87 i 153/87, EU:C:1989:97, pkt 10).

32 W rozpatrywanej sprawie Sąd zasadniczo słusznie stwierdził, że w niniejszym wypadku obowiązek uzasadnienia nie nakładał na komisję konkursową rozpatrywanego konkursu otwartego ciężaru pracy porównywalnego z nakładem pracy komisji konkursowej konkursu z dużą liczbą uczestników. Jak bowiem wskazał Sąd w pkt 47 zaskarżonego wyroku, komisja konkursowa rozpatrywanego konkursu otwartego musiała podjąć decyzję po tym, jak wszyscy kandydaci wzięli już udział w testach wstępnych i egzaminach, w tym egzaminach sprawdzających umiejętności, a te ostatnie zostały skorygowane, gdy lista potencjalnych laureatów została już sporządzona. Sąd uściślił, że na takim etapie główne zadanie komisji konkursowej powinno było polegać na sprawdzeniu, czy kandydaci, którzy otrzymali najlepsze oceny na egzaminach spełniają również warunki dotyczące poziomu ich wykształcenia i doświadczenia zawodowego, ustanowione w ogłoszeniu o konkursie.

33 Biorąc pod uwagę prawdopodobnie ograniczoną liczbę kandydatów, którzy pomyślnie przeszli testy i egzaminy, nie spełniając innych warunków tego konkursu, nie było uzasadnione, by komisja konkursowa ograniczyła się do zwięzłego uzasadnienia nawet pierwotnego odrzucenia kandydatury D. Di Bernarda w dniu 27 października 2015 r. A fortiori Komisja nie może powoływać się na obciążenie pracą komisji konkursowej konkursu z dużą liczbą uczestników w celu usprawiedliwienia niewystarczającego uzasadnienia spornej decyzji, skierowanego do zainteresowanego w odpowiedzi na jego wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy ponad rok po odbyciu omawianych egzaminów. W konsekwencji Sąd nie naruszył prawa, orzekając, że Komisja nie mogła powołać się na

orzecznictwo wspomniane w poprzednim punkcie celem poparcia twierdzenia, że komisja konkursowa rozpatrywanego konkursu otwartego miała obowiązek uzasadnienia odrzucenia kandydatury D. Di Bernarda jedynie w sposób zwięzły. Czwartą część zarzutu pierwszego należy zatem oddalić.

34 W części pierwszej zarzutu pierwszego Komisja podnosi, że Sąd nadał, w szczególności w pkt 41, 45 i 50 zaskarżonego wyroku, zbyt duże znaczenie podaniu kryteriów wyboru pozwalających komisji konkursowej rozpatrywanego konkursu otwartego na ocenę doświadczenia zawodowego w celu spełnienia obowiązku uzasadnienia. Zresztą D. Di Bernardo nigdy nie starał się o ich poznanie.

35 Jednakże z orzecznictwa przytoczonego w pkt 31 niniejszego wyroku wynika, że nawet jeśli komisja konkursowa na początku ma obowiązek przedstawić jedynie zwięzłe uzasadnienie, jak ma to miejsce w przypadku konkursu z dużą liczbą uczestników, uzasadnienie to powinno zawierać wskazanie kryteriów wyboru. Tym samym kryteria wyboru stanowią minimalną informację, którą w każdym przypadku należy dostarczyć kandydatom najpóźniej w tym samym czasie co wyniki danego konkursu. W niniejszej sprawie kryteria te nie zostały wskazane nawet w odpowiedzi na wniosek D. Di Bernarda o ponowne rozpatrzenie sprawy. Tymczasem jedynie znajomość tych kryteriów mogła pozwolić zainteresowanemu zrozumieć, w jaki sposób komisja konkursowa rozpatrywanego konkursu otwartego doszła do wniosku, że posiadane przez niego odpowiednie doświadczenie zawodowego było krótsze niż trzy lata. W tych okolicznościach nie można twierdzić, że interes D. Di Bernarda w uzyskaniu tych informacji został przeceniony w zaskarżonym wyroku.

36 Ponadto nie można rozsądnie oczekiwać od kandydatów, że zwrócą się o udostępnienie kryteriów wyboru, jeżeli nie jest im znane samo istnienie tych kryteriów. W niniejszym przypadku wdrożone przez komisję konkursową rozpatrywanego konkursu otwartego kryteria wyboru akt kandydatów w celu oceny okresu odpowiedniego doświadczenia zawodowego nie figurowały w ogłoszeniu o konkursie, a D. Di Bernardo dowiedział się o ich istnieniu, a nie spójności, dopiero w spornej decyzji, w odpowiedzi na wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. W konsekwencji Sąd nie naruszył prawa, orzekając, że kryteria te powinny były zostać podane do wiadomości zainteresowanego, bez konieczności wystąpienia przez niego z takim wnioskiem. Część pierwszą zarzutu pierwszego należy zatem oddalić.

37 W części piątej zarzutu pierwszego Komisja zarzuca Sądowi, że w pkt 50 zaskarżonego wyroku pominął fakt, iż tajność prac komisji konkursowej, o której mowa w art. 6 załącznika III do Regulaminu pracowniczego urzędników Unii Europejskiej, sprzeciwiała się ujawnieniu kryteriów wyboru pozwalających na ocenę odpowiedniego doświadczenia zawodowego, ustalonych przez komisję konkursową rozpatrywanego konkursu otwartego.

38 Prawdą jest, że oceny o charakterze porównawczym, których dokonuje komisja konkursowa w trakcie badania przydatności kandydatów, są objęte właściwą tym pracom tajnością. Natomiast weryfikacja zgłoszeń w świetle warunków ustalonych dla udziału w danym konkursie dokonywana jest na podstawie obiektywnych danych, znanych zresztą każdemu z kandydatów w odniesieniu do niego. Dlatego też przestrzeganie tajności prac komisji konkursowej nie stoi na przeszkodzie przekazaniu tych obiektywnych danych, a w szczególności kryteriów wyboru, które leżą u podstaw segregacji zgłoszeń, tak aby umożliwić osobom, których kandydatury zostały odrzucone, poznanie możliwych powodów ich odrzucenia (zob. podobnie wyrok z dnia 4 lipca 1996 r., Parlament/Innamorati, C-254/95 P, EU:C:1996:276, pkt 26–28 i przytoczone tam orzecznictwo). W konsekwencji część piątą zarzutu pierwszego należy oddalić.

39 W części szóstej zarzutu pierwszego Komisja podnosi, że Sąd naruszył prawo, stwierdzając w pkt 49–51 zaskarżonego wyroku, że nieprecyzyjny wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, taki jak wniosek złożony przez D. Di Bernarda, zobowiązywał komisję konkursową rozpatrywanego konkursu otwartego do przedstawienia szczegółowych wyjaśnień. Zdaniem Komisji stanowisko to skutkuje przeniesieniem na komisję konkursową ciężaru dowodu istnienia wymaganego doświadczenia zawodowego, podczas gdy ogłoszenie o konkursie wyraźnie wskazuje, że ten ciężar dowodu spoczywa na kandydatach.

40 Jak przypomniano w pkt 29 niniejszego wyroku, uzasadnienie każdego aktu prawnego powinno przedstawiać w sposób jasny i jednoznaczny rozumowanie instytucji Unii, która wydała ten akt, tak aby umożliwiało ono zainteresowanym poznanie podstaw podjętej decyzji, a właściwemu sądowi dokonanie jej kontroli.

41 Tym samym, orzecznictwo Trybunału nie uzależnia przestrzegania obowiązku uzasadnienia od złożenia jakiegokolwiek wniosku, w szczególności wniosku o ponowne rozpatrzenie danej decyzji, które jest zresztą fakultatywne, ani tym bardziej od wystarczającej precyzji brzmienia tego ewentualnego wniosku. Jest tak tym bardziej w niniejszej sprawie, w której decyzja EPSO z dnia 27 października 2015 r. nie zawierała żadnej wskazówki pozwalającej zainteresowanemu na złożenie bardziej szczegółowego wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. W konsekwencji należy oddalić część szóstą pierwszego zarzutu.

42 W części trzeciej zarzutu pierwszego Komisja kwestionuje ocenę dokonaną w pkt 48 zaskarżonego wyroku, zgodnie z którą z treści złożonego przez D. Di Bernarda wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wynika, że nie znał on powodów, dla których jego doświadczenie zawodowe okazało się niewystarczające. Należy zauważyć, że argumentacja ta, oparta na krytyce dokonanej przez Sąd oceny okoliczności faktycznych, nie jest dopuszczalna w ramach odwołania, z wyjątkiem przypadku przeinaczenia okoliczności faktycznych, które nie zostało podniesione na poparcie tej części zarzutu (wyrok z dnia 15 maja 2019 r., CJ/ECDC, C-170/18 P, EU:C:2019:410, pkt 23 i przytoczone tam orzecznictwo).

43 W części drugiej zarzutu pierwszego Komisja kwestionuje dokonaną przez Sąd w pkt 43 zaskarżonego wyroku wykładnię spornej decyzji. Decyzja ta wskazywała, że „po zbadaniu dokumentów przedstawionych w celu udokumentowania […] doświadczenia zawodowego, o którym mowa w pozycjach 2, 5 i 6 […] zgłoszenia, [komisja konkursowa] doszła do wniosku, że dokumenty te nie potwierdzają, iż […] doświadczenie zawodowe odpowiadało w dużym stopniu charakterowi obowiązków, jak wymaga tego ogłoszenie o konkursie". Sąd ocenił w tymże pkt 43, że w braku dodatkowych informacji, odniesienie dokonane jedynie do pozycji 2, 5 i 6 zgłoszenia D. Di Bernarda sugerowało, że D. Di Bernardo nie zdołał wykazać odpowiedniości swego doświadczenia zawodowego wyłącznie w ramach tych trzech pozycji. To ustalenie może opierać się na samej treści spornej decyzji, ponieważ dotyczy ona „rozpatrywanego" doświadczenia zawodowego. W każdym razie podlega ono dokonanej przez Sąd ocenie okoliczności faktycznych, której kontrola w ramach odwołania nie należy do Trybunału, poza przypadkiem przeinaczenia okoliczności faktycznych, na które Komisja nie powołuje się w uzasadnieniu tej części zarzutu. W konsekwencji część tę należy odrzucić.

44 W części siódmej zarzutu pierwszego Komisja zarzuca Sądowi pomylenie w pkt 53–55 zaskarżonego wyroku wymogu uzasadnienia z zasadnością uzasadnienia spornej decyzji, która dotyczy materialnej zgodności z prawem tej decyzji. Niemniej jednak z brzmienia tych punktów wynika, że Sąd nie pomylił tych odrębnych zarzutów, lecz przypomniał jedynie, że uzasadnienie decyzji ma w szczególności na celu podanie powodów jej wydania do wiadomości jej adresata, aby umożliwić mu ocenę jej zasadności, i stwierdził, że w niniejszej sprawie powody odrzucenia zgłoszenia kandydata nie zostały podane do jego wiadomości z wystarczającą dokładnością. Część tę należy zatem oddalić.

45 Z powyższego wynika, że zarzut pierwszy należy oddalić.

W przedmiocie zarzutu drugiego

Argumentacja stron

46 Zarzut drugi dotyczy dwóch naruszeń prawa, jakich miał dopuścić się Sąd w pkt 37, 38 i 53–56 zaskarżonego wyroku, odmawiając uwzględnienia uzupełnienia uzasadnienia spornej decyzji przedstawionego w toku postępowania.

47 W części pierwszej zarzutu drugiego Komisja utrzymuje, że Sąd naruszył prawo, orzekając, iż niemożliwe było uzupełnienie uzasadnienia decyzji w toku postępowania nie tylko w przypadku całkowitego braku uzasadnienia, ale również w przypadku „niemalże całkowitego" braku uzasadnienia. Pojęcie „niemalże całkowitego" braku uzasadnienia jest ponadto mylące i wewnętrznie sprzeczne.

48 Zgodnie z częścią drugą zarzutu drugiego Sąd pominął okoliczność, że zadaniem sądu jest zbadanie z urzędu, czy dana instytucja Unii dopełniła obowiązku uzasadnienia. W konsekwencji tego zadania Sąd musiał wziąć pod uwagę elementy uzasadnienia przedstawione w toku postępowania i stwierdzić, że okoliczności te pozbawiały podstaw zarzut dotyczący naruszenia obowiązku uzasadnienia. W toku postępowania nie można zaradzić jedynie całkowitemu brakowi uzasadnienia.

49 Danilo Di Bernardo podważa tę argumentację.

Ocena Trybunału

50 W części pierwszej zarzutu drugiego Komisja zarzuca Sądowi, że w pkt 37 i 38 zaskarżonego wyroku ograniczył on możliwość uzupełnienia niewystarczającego uzasadnienia po wniesieniu skargi, orzekając, że możliwość ta jest wykluczona nie tylko w przypadku całkowitego braku uzasadnienia danej decyzji, lecz również w przypadku niemalże całkowitego braku uzasadnienia tej decyzji. Ponadto, nieokreślone w orzecznictwie pojęcie „niemalże całkowitego braku" uzasadnienia jest wewnętrznie sprzeczne i niemożliwe do zdefiniowania.

51 Jak Trybunał przypomniał w pkt 29 niniejszego wyroku, obowiązek uzasadnienia decyzji instytucji Unii, która wywołuje niekorzystne skutki dla adresata ma na celu umożliwienie sądowi Unii przeprowadzania kontroli zgodności z prawem tej decyzji oraz dostarczenie zainteresowanym niezbędnych wskazówek dla ustalenia, czy decyzja jest zasadna, czy też dotknięta wadą, pozwalającą na podważanie jej zgodności z prawem. Wynika z tego, że uzasadnienie musi być co do zasady podane do wiadomości zainteresowanego w tym samym czasie, w którym została wydana niekorzystna dla niego decyzja, oraz że brakowi uzasadnienia nie można zaradzić w ten sposób, że zainteresowany dowie się o powodach wydania decyzji w toku postępowania przed sądem Unii (wyroki: z dnia 26 listopada 1981 r., Michel/Parlament, 195/80, EU:C:1981:284, pkt 22; z dnia 28 czerwca 2005 r., Dansk Rørindustri i in./Komisja, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P, EU:C:2005:408, pkt 463; a także z dnia 29 września 2011 r., Elf Aquitaine/Komisja, C-521/09 P, EU:C:2011:620, pkt 149).

52 Jednakże w wypadku nie braku, lecz niewystarczającego uzasadnienia, wyjaśnienia udzielone w toku postępowania mogą w wyjątkowych przypadkach zaradzić temu brakowi, a tym samym zarzut dotyczący niewystarczającego uzasadnienia nie stanowi już podstawy stwierdzenia nieważności rozpatrywanej decyzji (zob. podobnie wyroki: z dnia 8 marca 1988 r., Sergio i in./Komisja, 64/86, od 71/86 do 73/86 i 78/86, EU:C:1988:119, pkt 52; a także z dnia 28 lutego 2008 r., Neirinck/Komisja, C-17/07 P, EU:C:2008:134, pkt 51).

53 Tym samym, jeżeli w trakcie konkursu, w którym bierze udział wielu kandydatów, dana instytucja Unii nie jest w stanie ze względów praktycznych przedstawić w odpowiednim czasie wystarczającego uzasadnienia każdemu kandydatowi, może ona, tytułem zupełnego odstępstwa, przedstawić sądowi Unii informacje, takie jak protokoły komisji konkursowych (wyrok z dnia 28 lutego 2008 r., Neirinck/Komisja, C-17/07 P, EU:C:2008:134, pkt 57).

54 Jak wskazano już w pkt 29 niniejszego wyroku wymagane uzasadnienie powinno przedstawiać w sposób jasny i jednoznaczny rozumowanie danej instytucji Unii, która akt wydała, pozwalając zainteresowanym poznać podstawy podjętej decyzji, a właściwemu sądowi dokonać jej kontroli, zaś wymóg uzasadnienia należy oceniać w odniesieniu do okoliczności konkretnej sprawy, w szczególności do treści aktu, charakteru przywołanych argumentów, a także interesu, jaki w uzyskaniu wyjaśnień mogą mieć adresaci aktu lub inne osoby, których dotyczy on bezpośrednio i indywidualnie. W konsekwencji właśnie w świetle celu tego wymogu i wszystkich przypomnianych okoliczności można ocenić, czy decyzji brakuje uzasadnienia, czy też jest ono niewystarczające.

55 W tym względzie Trybunał orzekł, że brak uzasadnienia można stwierdzić nawet wtedy, gdy dana decyzja zawiera określone elementy uzasadnienia. Tym samym wewnętrznie sprzeczne lub niezrozumiałe uzasadnienie jest równoznaczne z brakiem uzasadnienia (wyroki: z dnia 29 września 2011 r., Elf Aquitaine/Komisja, C-521/09 P, EU:C:2011:620, pkt 151, 168, 170; a także z dnia 27 października 2016 r., Debonair Trading Internacional/EUIPO, C-537/14 P, niepublikowany, EU:C:2016:814, pkt 36). To samo dotyczy sytuacji, w której elementy uzasadnienia zawarte w danej decyzji są na tyle niepełne, że w żaden sposób nie pozwalają jej adresatowi, w kontekście jej wydania, na zrozumienie toku rozumowania autora decyzji. Dlatego też istnienie zaczątku uzasadnienia jest przedmiotem szczegółowej oceny dokonywanej przez sąd Unii w sytuacji, gdy sąd ten musi zdecydować, czy uzupełnienie uzasadnienia jest dopuszczalne w toku postępowania (wyrok z dnia 28 lutego 2008 r., Neirinck/Komisja, C-17/07 P, EU:C:2008:134, pkt 54, 55).

56 W konsekwencji z orzecznictwa Trybunału wynika, że brak uzasadnienia może obejmować także inne przypadki niż całkowity brak uzasadnienia. W związku z tym, wskazując te przypadki za pomocą wyrażenia „niemalże całkowity brak uzasadnienia”, Sąd ani nie naruszył prawa, ani nie naruszył orzecznictwa przypomnianego w pkt 52 niniejszego wyroku. W konsekwencji część pierwsza zarzutu drugiego powinna zostać oddalona.

57 W części drugiej zarzutu drugiego Komisja podnosi, że Sąd odmówił uwzględnienia dodatkowych informacji przedstawionych przez nią w trakcie postępowania w przedmiocie uzasadnienia spornej decyzji i stwierdzenia, że zarzut dotyczący naruszenia obowiązku uzasadnienia był w konsekwencji bezzasadny. W ten sposób Sąd naruszył spoczywający na sądzie Unii obowiązek zbadania z urzędu, czy dana instytucja Unii dopełniła obowiązku uzasadnienia.

58 Jednakże wbrew temu, co twierdzi Komisja, nie istnieje ani prawo instytucji Unii do konwalidacji przed sądem Unii wydanych przez nie niewystarczająco uzasadnionych decyzji, ani obowiązek uwzględnienia przez ten sąd dodatkowych wyjaśnień przedstawionych dopiero w toku postępowania sądowego przez autora danego aktu w celu oceny przestrzegania obowiązku uzasadnienia. Jak zauważył rzecznik generalny w pkt 94 opinii, taki stan prawny groziłby zatarciem podziału kompetencji między administracją a sądem Unii, osłabieniem kontroli zgodności z prawem i utrudnieniem wykonywania prawa do wniesienia skargi.

59 Jedynie w wyjątkowych przypadkach, takich jak w szczególności opisany w pkt 53 niniejszego wyroku, w którym okazało się, że dana instytucja Unii nie miała praktycznej możliwości podania wystarczającego pod względem prawnym uzasadnienia zaskarżonej decyzji, uzasadnienie może zostać uzupełnione wyjaśnieniami przedstawionymi przez autora aktu w trakcie postępowania. Jednakże nawet w tych rzadkich przypadkach usunięcie braków niewystarczająco uzasadnionego aktu wyjaśnieniami udzielonymi po wniesieniu skargi nie ma charakteru automatycznego. Biorąc bowiem pod uwagę brak równowagi między stronami, który może spowodować spóźnione przekazanie uzasadnienia

zaskarżonego aktu, sąd Unii powinien jeszcze zbadać, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 95 opinii, czy decyzja o przyjęciu, w drodze wyjątku, dodatkowego uzasadnienia nie grozi naruszeniem prawa do obrony. W tym względzie do sądu należy w szczególności uwzględnienie etapu postępowania, na którym dana instytucja Unii przedstawiła wyjaśnienia, oraz upewnienie się, czy zainteresowana osoba rzeczywiście była w stanie na nie odpowiedzieć.

60 W każdym razie w przypadku braku uzasadnienia zaskarżonej decyzji instytucja, która ją wydała, nie może usunąć takiej wady poprzez przedstawienie tego uzasadnienia sądowi, jak przypomniano w pkt 51 niniejszego wyroku. Tymczasem, jak wskazano w pkt 56 niniejszego wyroku, Sąd stwierdził brak uzasadnienia spornej decyzji. W związku z tym nie można mu zarzucać, że nie uwzględnił elementów uzasadnienia przedstawionych przez Komisję w toku postępowania. Część drugą zarzutu drugiego należy zatem oddalić.

61 W konsekwencji zarzut drugi należy oddalić w całości.

62 Skargę należy zatem oddalić.

W przedmiocie kosztów

63 Zgodnie z art. 138 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 184 § 1 tego samego regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ D. Di Bernardo wniósł o obciążenie Komisji kosztami postępowania, a Komisja przegrała sprawę, należy obciążyć ją kosztami postępowania.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

1) Odwołanie zostaje oddalone.

2) Komisja Europejska zostaje obciążona kosztami postępowania.

Podpisy